

מדת בדרך

שיעון חזק היום בדרך קצרה

לעי"ג הגאון ר' חיים יחיאל בר' אברהם אלתר רויזמאן זצ"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או MABADAF12@GMAIL.COM מייל

גליון 65 פרשת חיי שרה תשע"ד

שקלים ז- יג

אלול עם בני האלול, ור' חייא הוכיח מזה שימים שהבכור הוא מחוסר זמן נכללים למנין שנה ור' יונה אמר שאינו הוכיח את זה מהפסוק כל הבכור אשר יולד הזכר תקדיש שמשעת לידתו מונים לו שנה. משנה תורמים הלשכה בג' קופות של ג' סאים כל אחת, וכתוב עליהם א' ב' ג' ולר' ישמעאל כתוב עליהם בלשון יוונית אלפא ביתא גמא, אסור לתרום להכנס במלבוש עם מכפלת, ולא בנעל וסנדל ותפילין וקמיע שלא יעני ויאמרו שהוא נהנה מתרומת הלשכה ואם יעשיר יאמרו שהעשיר מהלשכה שאדם צריך לצאת ידי הבריות שכתוב והייתם נקיים מה' ומישראל, וכן כתוב ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. **גמרא** כתוב בשבת מפנים אפילו ד' וה' קופות, ושאל שם ר' זירא את ר' יאשיה מהו שיעורם של הקופות **עמוד ב** אמר לו שלמד סתום שבמסכת שבת ממה שמפורש בשקלים שהקופות היו ג' סאים, ובכוח היו כ"ז סאים שכתוב עליהם א' ב' ג' וכתבו הסדר שלא יקחו מהמאוחרת קודם.

כתוב בשבת שאיסור הוצאת יין הוא כדי מציאת הכוס ור' זירא שאל את ר' יאשיה מהו השיעור ואמר לו שנלמד סתום מהמפורש, שר' חייא אמר שד' כוסות שיעורם רביעית יין באטלק, ור' יוסי בר אבין אמר בשם ר' יוחנן שזה לר' יהודה שבמים כתוב שהוצאה מגיגת הוסי' ר' יהודה סבר כדי לשוף הקילור, ובכין תיק אמר כדי מנעה ולר' יהודה כדי מציאת הכוס ור' אבין אמר ששיעור מציאת הכוס כפי טרטרון ורובו, ושאלו אם יכול לתלות ד' כוסות יחד והוכיחו ממה שאמר ר' מנא בשם ר' יוסי שאם שמע ההלל בביהמ"ס אין צריך לומר שוב וא"כ אינו אמר ד' כוסות על סדר הלל. ושאלו אם יוצא כשותה בהפסקה והוכיחו שלא אמרו שישתה וישתכר אלא שישתה אף בלי שכרות. **יוצאים ב'** כוסות ביין של שביעית, וכן ביין קונדיטון שאמר בר קפרא שקונדיטון ביין א"כ יוצאים בו.

יוצאים ביין מוגז שר' חייא שנה שיוצאים בד' כוסות ביין חיים בין מווגים אך צריך שיהיה בהם טעם ומראה יין. **ר' ירמיה** אמר שמצוה לצאת ביין אדום שכתוב אל תרא יין כי יתאדם, כי יתן בכוס עינו. **יין מבושל** כמתובל, והסתפקו אם יוצא ביין מבושל, ור' יונה סובר שיוצאים במבושל והוא לשיטתו שהיה שותה ד' כוסות והיה כואב ראשו בפסח עד עצרת לכן התיר ביין מבושל שאינו חזק, ופעם ראתה אותו מטרוניאט שפניו מאירים ואמרה לו שיש בו אחד מג' דברים, או ששותה הוא יין או שהוא מלוח רביבית שמלאכתו קלה או שהוא מגדל דבר אחר, אמר לו תיפח רוחך אין לי כלל מאלו אלא שהתורה מצויה לי וכתוב חכמת אדם תאיר פניו, וכן כשרי אבהו הגיע לטבריה ראו תלמידי ר' יוחנן שפניו מאירים ואמרו לר' יוחנן שהוא מצא מציאה אמר ר' יוחנן שהוא מצא חידוש אמר ר' אבהו שהוא מצא בריתא ישנה קרא עליו ר' יוחנן חכמת אדם תאיר פניו. **ר' חנין** אמר לוג של התורה היא מדת שמינית עתיקה של מורי"סא מציפורי, ור' יונה אמר שהוא מכיר את המדה הזו, ובבית ר' ינאי היו מודדים בה דבש, והשיעור הוא כחצי שמינית טבריינית ישנה.

דף ט ור' יוחנן אמר שזה המדה בזמנו וקראו לה ישנה שהיא היתה קטנה וגדלה ויש אומרים שקטנה ולא כמו שהיתה. **ר' יוסי** אומר בשם ר' יוסי בר פוי ור' יוסי בר ביבי אמר בשם שמואל ששיעור כוס רביעית היא אצבעים על אצבעיים בגובה אצבע וחצי ועוד שלש. **ר' נתן אמר** שיש קרוש שיעורו כזית, ואמרו רבנן דקסרי ור' יוסי בר ביבי בשם שמואל ששיעורו של ר' נתן כר"ש שאמר רביעית אלא שרביעית קרוש נעשה כזית. **ר' סימון** אמר בשם רבי"ל שכשמתה פרדה לרבי טהרו זמה מטמונת נבילה ור"א שאל אותו עד כמה טהרו ולא ענה לו ר' סימון, ושאל את רבי"ל ואמר לו טהרו עד רביעית ויותר מרביעית טהרו ורע בעיני ר"א שר' סימון לא ענה לו, וכשרב ביבי סיפר עובדה זו אמר לו ר' יצחק בר ביטא שעד רביעית טהרו ויותר מרביעית טמא ובעט בו אמר לו ר' זריקה בגלל שהיא שואל אותך אונתך בועט בו אמר ר' ביבי שלא היתה בי עזתי כמו שנאמר והיו חייב תלויים לך מנגד זה הלוקח חטים לשנה, ופחדת לילה ויומים זה הלוקח מוסדקי וזה תאמין בחיך זה הלוקח מהפלטר, ואין סומך על הפלטר ולהלכה העיר ר' יהושע בן פתורה שדם נבילה טהרו והיינו שאין מכשיר אך הוא טמא. **כתוב במכשירין** שדם השרץ כבשרו ששטמא אך אינו מכשיר ואין דומה לו ושיעורו טומאת דם כבשרו, ונחלקו בזה אם טהור או טמא והמטמא כר' יהודה והמטהר כר' יהושע בן פתורה והוכיח כן רב אבדומה מנחותא שרייהודה היה המורה של בית רבי ולכן טימא את דם הפרדה.

ר' ישמעאל אמר שבעל שיער לא יתרום שלא יחשדו בו שהחביא בשערו וכתוב שהזובריא היו בודקים בשערות בגד הצמר והיו מדברים עמו כשתרם שלא יחביא בפיו ולא אומרים שימלא פיו מים כי צריך לברך על התרומה. **ר' יונתן** אומר שיש מקור בתורה בנביאים וכתובים שכתוב לצאת ידי הבריות שכתוב בתורה והייתם נקיים מה' ומישראל, ונבנאים כתוב וישראל ידע אם מרד בי ובכתובים, שכתוב ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. וגמליאל זוגא שאל את ר' יוסי בר' בון אביה פסוק הוא מפורש מהם ואמר לו, מה שכתוב והייתם נקיים. **משנה** אנשי בית רבן גמליאל היו נכנסים וישקלם בין אצבעותיהם וזרקו לפני התורם והוא היה נדחף לתוך הקופה, התורם תרם אחר שאמר אתרום ואמרו לו ג' פעמים תרום, תרמו ותרמה וחיפו הנשאר שבטבלאות וכן אחר השניה ואחר השלישית לא חיפו ומה שחיפו ירמיה ויכחו ויתרמו שוב ממה שתרמו, תרומה הראשונה לשם בני ארץ ישראל והשניה לארצות הסמוכות לה והשלישית לשם בני בבל ומדי ושאר מדינות רחוקות.

עמוד ב **גמרא** לכאורה בית רבן גמליאל לא סומכים על כך שמעשרים מכרי על חבירו ויש לומר שזה היה רק לשם יקירם של עשרות שיהיה משהלם תחילה. **אחרי ששטמו** הטבלאות נעשה הכל שירים, התרומה השלישית היתה העשירה מכולם שהיא הגיעה מרוחק והיו בה דרכונות ואטרסיות של זהב, **התרומה הראשונה** היתה לבני א"י ולשם כל ישראל והשניה לשם כרכים המקופין ולשם כל ישראל והשלישית לשם בני ומדי ומדינות הרחוקות ולשם כל ישראל. **אחר שנטל** מהראשונה נוטל מהשניה אף שעדיין יש בראשונה ואחר נוטל מהשלישית אף שיש בשניה ואחר שנגמרה נוטל משניה וכשנגמרה שניה נוטל מהראשונה וכשנגמרו נוטל שקלים שוב ולר"מ נוטל משיריים שר"מ סבר שמועלים בשיריים שהם ראויים כשנגמרו הקופות.

ר' פנחס בן יאי אמר שזריות מביאה לנקיות ונקיות לטהרה וטהרה לקדושה וקדושה לעונה ולעונה ליראת חטא ויראת חטא לטהרה, וחסידות לרוח הקודש, ורוח הקודש מביאה לתחית המתים, ותחית המתים לידי אליהו זכור לטוב, זריות מביאה לנקיות שכתוב וכלה מכפר נקיות לטהרה שכתוב וכפר עליה הכהן וטהרה, טהרה לקדושה שכתוב וטהרו וקדשו, קדושה לעונה שכתוב כי כה אמר רם ונישא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש שחטו ואת דכא ושפל רוח, ענוה ליראת חטא שכתוב עקב ענוה יראת חטא, יראת חטא לחסידות, שכתוב חסד ה' מעולם ועד עולם על יראתו לרוח הקודש שכתוב אז דברת בידות, לחסידות, רוח הקודש לתחית המתים שכתוב ונתתי רוחי בכם וחייתם, תחית המתים לאלהיו שכתוב הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא.

דף י רב חסדא אומר שהמותר מהנזיר הולך לנדבה רק כשקברה חטאתו בסוף, ואם קרבו שלמיו בסוף מותרו שלמים, ור' זעירי סובר שאפילו קרב שלמים בסוף מותרו נדבה שהלכה אחת היא בזביר שהמותר לנדבה. ויש ברייתא כר' זעירי שמעות סתומים הם מה שדמי חטאת מותר מעורבים בהם אם הפריש העבלים מתוכם את דמי החטאת הם מעות סתומים, וישנה ברייתא ארבע חסדא שכתוב שזויר שאמר אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי וימנה מועלים בכלום ולא במקצתם ולא אומרים שהם לנדבה.

רב חסדא אומר שמותר לחמי נזיר ירקבו, והסביר ר' יוסי שאי אפשר להקריבן בפני עצמם כי לא מקריבים להם בפני עצמו ואי אפשר להקריבו עם נזירות אחרת שניזירות לא באה ללא להם, ולכן מותר להחם ירקב, וחשבו לומר שאותו קרב מותר נסכים, ור' יוסי בר' בון אמר שמותר נסכים הם קדשי קדשים וילכו לנדבה, ולדעת ר' יוסי שמואל שאמר לעיל שהפריש שקלו ומת ילך לנדבה סובר כרב חסדא במותר נסכים שילך לנדבה וכן דעת ר' אלעזר שאמר במותר עשירית האפה שילך לנדבה, ור' יוחנן סבר שילכו לים המלח ור' חייא סובר כרב חסדא ור' אלעזר.

משנה מותר המעות שגבו לשבויים ילכו לשבויים אחרים, ואם גבו עבור שבוי מסוים ילך אליו, מותר עני לאתרו עני, מותר מתים למתים, מותר המת לירושין, ולר"מ מותר המת לאתרו מונח עד שיבא אליהו, ולר' נתן מותר המת בונים לו מצבה על קברו. **גמרא** אם גבו למת בחזקת שאין לו ויש לו לר' ירמיה הולך לירושין, ורב אידי דחורטא אמר שכוונתו רק עבור, אמר ר' ירמיה שהוא לא דיבר על כך ומנין לך זה. ור' נתן אמר שובנו לו מצבה או יעשו זילוף לפני מיטתו.

לא פודים שבוי בדמים שגבו עבור שבוי אחר, וכן לא משנים מעות שגבו עבור טלית אחת לאחרת, אך הפרנסים יכולים לשנות מה שנתנו להם. לא עושים מציבות לצדיקים אלא הדברים שאמרו הם זכרון להם.

ר' יוחנן שמך על ר' חייא בר אבא וראם ר"א ונחבא מפניהם, ואמר ר' יוחנן שהבבלי הזה עושה ב' דברים שלא כראוי, שלא אומר שלום וגם מתחבא, ואמר ר' יעקב בר אידי שכך נהוגים אצלם וגם זעירי עשה כך שלא שלמו של רבה והם קיימו ראוי נערים ונחבאו וישישיו קמו ועמדו, ואמר ר' יעקב האם מותר לעבור לפני צלם אמר ר' יוחנן שאין לו חבד לפניו כשלא עושים לו כלום אלא עבור לפניו ונתעור עיניו. אמר ר' יעקב שלכן ר"א לא עובר לפניו שהם נהגו לא לומר שלום, אמר ר' יוחנן שר"א לא אמר דברים בשמי, ונכנסו ר' אמי ור' אסי לפייסו, שהיה בית כנסת של טרסיים שחלקו ר"א ור' יוחנן בברית שיש בראשונה לולסורא שראוי לחשוק בו **עמוד ב** וקבעו בחמתם ס"ית ולא קרעו בכוונה, ור' יוסי בן קסמא אמר שביכני"ס זה יהפך לעי"ז ואמר ר' יוחנן לפייס את להם לכעוס אחד על השני, אך ר"א התלמיד, ור' יעקב בר אידי רצה לשפוט שכתוב כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכל מה שאמר יהושע לא אמר כך אמר משה אלא ידעו שכל מה שדרש הוא משל משה, כך כל מה שאומר ר"א כולם יודעים שזה ממך, אמר לתלמידיו שאינכם מרצים כמו שריצה אותי בן אידי.

ר' יוחנן רצה שיאמרו שמעות משמו שגם דוד ביקש רחמים על כך, כמו שכתוב אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפך סלה, שודאי שלא עלה על דעתו שיחיה לעולם אלא שאמר רבשיעו שאזכה שיאמרו דברי בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ואמר שמעון בן גוריא בשם ר' יצחק שתי"ח שאומרים שמעות מפיו בעוה"ז שפתי דובבות בקבר, שכתוב וחסך כיין הטוב דובב שפתי ישנים כמו שכלי של דריכת ענבים אדם מניח ידיו עליו והוא נע, כך שפתי הדציקים שאומרים בשמם דבר הלכה שפתיהם מרחשות בקבר, ואמר בן גוריא שיש להם הנאה כשותה יין קונדיטון ור' יצחק אמר שיש להם הנאה כשותה יין קמ' ששנאר הטעם הם אחר השתייה.

רב גידל אמר שהאומר שמעות בשם אדם ריאה כאילו בעל שמעות לפניו כמו שכתוב אך בצלם יתהלך איש.

מה שכתוב רב אדם יקרא איש חסדו, ואמר על שאר אדם ואיש אמונים ימצא זה ר' זירא שאמר שאין לחשוש לשמועותיו של רב ששת שהוא סגי נהור. **אמר ר' זירא** לרב אסי האם הכיר רבי את בר פדא שאתה אומר משמו, אמר ר' אסי שר' יוחנן אמר את משמו, ועוד אמר ר' זירא לרב אסי האם הכיר רבי את רב שאתה אומר משמו שמעות אמר רב אסי שרב אדא רב אהבה אמר משמו.

לא היה דוד שהיו בו לצניעם כדורו של דוד שהלכו אצל חלונותיו ואומרים לו דוד מתי נבנה בית המקדש, שה' אמר לו שבינה רק אחר מותו, ואמר דוד שאף שהם מתכוונים להכעיסני אך שמח אני בכך.

מה שכתוב והיה כי ימלאו ימך שאמר ר' לודו שאני מונה לך ימים שלמים שאף ששלמה בן בנה ביהמ"ק להקריב קרנות ציבור, אך חביב לפני צדקה ומשפט שאתה עושה יותר מקרבנות כמו שכתוב עשות משפט וצדקה נבחר לה' מזבח.

פרק שלשית פריקס

משנה תרומו את הלשכה ג' פעמים בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס חג סוכות, ולר"ע הם הגרנות של מעשר בהמה, ולבן עזאי בכ"ט אדר ובא' סיון ובכ"ט אב, ולר"א ור"ש ובא' בניסן ובא' סיון ובכ"ט אלול, ולא אמרו א' תשרי שהוא יו"ט ואי אפשר לעשר לבן לכו הקדימו לכ"ט אלול.

גמרא ר' אבהו מפרש פרוס שהוא חצי מל' יום שדורשים בהכלות הרגל. **ר' יוחנן** מבאר שהם גרנות של מעשר בהמה שהם פרקי זמן לידת הבהמות, ואמר ר' נתנחום בישם רבי"ל שהואר כדי שיהיה במה מצויה רגלים ואמר ר' יודן שזה כדי שלא יבואו לידי בל תאחר. ר' יוסה אמר שהמהמה טבלו עבור בבל תאחר.

דף ח **כתוב** במסכת ר"ה שלר"מ בא' אלול ר"ה למעשר בהמה, ולר"א ור"ש בא' תשרי ולבן עזאי הנולדים באלול מתעשרים לעצמם, ור' חונא ביאר בר"מ שעד א' אלול גומרים ללדת מהישנות ומא' אלול החדשות יולדות, ורב יוסי בר'בון אמר בשם רב חונא שר"א ור"ש למדו מהפסוק לבשו כרים הצאן וזה נאמרו על המבכרות ועמקים יעטפו בר נאמר על המאחרות, ויתרועעו אף ישירו, מלמד שאנכנסים יחד למעשר, וכן עזאי אמר שכיון שאלו אומרים כך ואלו כך עשור את ילדי אלו לעצמם, שאם נולדו לו בה' אב ובה' אלול ובה' תשרי לא מעשרים יחד ומה שנולדו בה' תשרי מצטרפים לילידי אב שאח"כ, אך לפי"ז משמע שכן עזאי מכריע את דברי תלמידיו ואמר רב שמואל בר יצחק שכבר נחלקו בזה אבות העולם שהם ר' ישמעאל ור"ע, אך לפי"ז משמע שכן עזאי הוא תלמיד חבר לר"ע שאמר להם בלשון אלו אומרים כך, ורב שמואל בר רב יצחק הוכיח את זה ממה שאמר בן עזאי במקום אחר על החלוקים וכן מצטרפים ובאת הלוקח עליו את השווים ואמר לו בלשון אלא שבת ולרב לא אומרים בלשון כזו.

כתוב בנבירות שהנולדים מא' תשרי עד כ"ט אלול מצטרפים ואם נולדו ה' לפני ר"ה וה' אחר ר"ה לא מצטרפים אם נולדו ה' קודם הגורן וה' אחריו מצטרפים והוכיח מזה ר' יוסה שמעשר בהמה לא עשו שיעור חנטה או בשליש, שאם נלך אחר חנטה נאמר כל המעוברות מא' תשרי עד כ"ט אלול, ואם נלך אחר שליש יאמרו כל הנוולדים עד כ"ט אלול שרק אחר ח' ימים ארום לקרבו, ור' אמר אמר בשם ר' ביבי שעשו אותם כשיעור שליש וכר"ש שסובר מחוסר זמן יוכל להכנס לדיד להתעשר, וכן מנא שאל את ר' שמאי שכתוב בן עזאי שהאלולים מעשרים עד כ"ט אלול, וא"כ הוא סובר כר"ש שמואל זמן מתעשר, ויש לומר שכמו שרובן מניחם לשנה הבאה והם מתעשרים עם הנוולדים בשנתם, א"כ גם לבן עזאי יש לומר שמינחם לגורן הבא והם מתעשרים אחר

אמרו בשם ר"מ שהקבוע בא"י ומדבר בלשון הקודש ואוכל פירותיו ואוכל בתורה וקרא קר"ש בבוקר ובערב מבושר שהוא בן העוה"ב.

פרק התרומה

משנה בתרומת הלשכה קנו תמידים ומוספים ונסכיהם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הציבור, וכן שומרי ספיחיו שבעינת מקבלים שכרם מתרומת הלשכה, ור"י וישי אומר שהרוצה מתנדב לשמור בתנם, אמרו לו שגם אתה מודה ששכר שומרים משל הציבור.

דף י נמרא בתענית מנו זמן עצי כהנים והעם, שכשעלו מהגולה ולא מצאו עצים בלשכה עמדו אלו והתנדבו עצים ומסרו אותם לציבור והקריבו מהם, ואז התקינו הניביאי שאף אם הלשכה מליאה עצים יקריבו קודם משלחם, ור"י אחא אומר שזה לדעת ר' יוסי במשנתו שיכולים לשמור ספיחים בתנם, אותו דבר עצי, ור"י אילא סובר שזה לכוי"ע ונחלקו רב בקרבן עצמו, אך מכשירי קרבן יכולים לבא מהיחיד לציבור, וכן שנתן שאשה שעשתה לבנה כותנת כשירה ולבדד שתמסרנה לציבור ואמר ר' אחא שזה לדעת רבייתא ור"י אילא אומר שגם רבנן מודים שמשיירי קרבן באים מיחיד לציבור, וישנה ברייתא שחולקת על ר' יוסי שכתוב שמימי עצי כהנים נוהגים בשנת קרבן ושלא בשעת קרבן ולר"י יוסי זה נוהג רק בשנת קרבן, וכן מובא שם במשנה שר"א בר' צדוק אמר שהוא מביא סטאב בן בנימין חור ה' בא בשבת ונדחה למוצי"ש והיינו מתענים לו אלא משלמים התענית, וזה היה אחר הלשכה שהתענו בו ב"א.

המשנה שסוברת שהוצרכו לשומרי ספיחין היא כר"י שמעאל שלדעתו לא ניתן להביא עומר מסוריא כתוב במנחות שקרבנות הציבור והיחיד באם מא"י ומחולל מחדש והיו חוץ מהעומר ושתי הלחם שבאים רק מחדש ומהארץ, וזה כר"י שמעאל שעומר לא בא מסוריא.

כתוב בכלים ישע"י קדושת א"י קדושה מכל הארצות שלא מביאים עומר ביכורים ושתי הלחם אלא ממנה, וזה גם כר"י שמעאל שלא מביאים עומר מסוריא. ור"י שמעאל סובר כשיטתו שאיסור חרשין וקוצרין תשבות זהו רק חרשין של רשות וקוצרין העומר הוא מצוה ולכן הוא סובר שלא בא מסוריא, ור"י יוסי סובר שגם לרבנן שעומר בא מסוריא ונזקקים לשומרי ספיחים אם לא מצאו עומר מסוריא.

הסתפקו כשאין ספיחין אם ניתן לזרוע עומר לכתחילה בשביעית, ור"י חייא בר אדא שאל את ר' יונתן שר"י שאי אפשר לאכול שייירי עומר זה איך הוא קצקע על שייירי שאין נאכלים, ואמר ר' מנא שזה היה דברים שבאים בטומאה אך נאכלים **לוקח מעות** מהשולחני ונותן לשומרים והקוצרים קודם שקרב העומר ואח"כ מביא מעות תרומת הלשכה ומחללן עליו ואמר ר' אחא בשם ר' אחא שכל מה שהעומר לא הדמיא שנתן הגזר מתחילה, וכן עושים בבנין הבית שלוקח מעות משולחני ונותן לזה תמיד והוציבם קודם הבנין ואחר שתנוה על הבנין מביא מעות תרומת הלשכה ומחללן עליו ועי"ז אמר ר' יוסי בר' בון שכל מה שנתן לו דמיא משעה הראשונה.

עמוד ב משנה פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית בא תרומת הלשכה, אך כבש הפרה והשי שעיר משתלח בלשון שבין קרבנו ואמת המים וחומות העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באים משיירי הלשכה, ולאבא שאל כבש הפרה היו הכהנים גדולים עושים משל עצמם. במותר שייירי הלשכה לקחו יינות שמנים וסלתות, ולר"י ישמעאל הרווח הקדוש ולר"ע לא משתכרים בהקדש, וכן לא במעות עניים במותר התרומה היו עושים רקועי זהב ציפוי לקדש הקדשים, ולר"י ישמעאל מותר הפירות הולך לקצף המזבח, ומותר תרומה הולך לכלי שרת, ולר"ע מותר תרומה לקצף המזבח. מותר נסכים לכלי שרת ולר"י חנינה סניג הכהנים זה הולך לקצף המזבח ומותר התרומה לכלי שרת וע"י ר"י חנינה לא מודים במותר פירות.

גמרא ר' שמואל בר נחמן אומר בשם ר' יונתן ישע"י לשונות לשון שעיר סלע, שמוצו ששל, של פרה ב' סלעים, ור"י חנינה ומרת חווון ור"י בא בר זבדא בשם ר' שמעון בן תלפתא אומר ששל פרה ב' סלעים ומבחה ויש קוראים בלשון י' זוז, וזה סכום שווה לב' סלעים ומבחה.

ב שמואל אומר שתי"ח המלמדים את הכהנים הלכות שחיטה וזריקה ולוקחים שכרם מתרומת הלשכה, ור"י שמאלא אומר שגם מגיחי ספרי העזרה לוקחים מתרומת הלשכה, ור"י אסי אומר שגם דיני גזילות לוקחים משם, ושמואל אומר שגם נשים האורגות בפרוכת לוקחים משם שכרם, ולר"י חונא מבדק הבית, אך שמואל סובר שזה כקרבן, ור"י חונא סובר שזה כבנין ר' חזקיה אומר בשם ר' יהודה דגדלות, שהקטורת וכל קרבנות הציבור באים מתרומת הלשכה מוצב הוהב וכלי השרת באים ממותר נסכים מוצב העולה היחיד והעזרות באים משיירי הלשכה, ומה שמחויף לעזרות בא מביא הבית, ומה שכתוב שאבני המזבח היחיד והעזרות מועלים בהם זה לדעת ר"מ שיש מעילה באיירים, ור"י חייא דוחה שר"מ דבר רק בתוך שנה לתרומה אך לענין מעילה כתוב אף באירי שנה. ר' חזקיה שאל בשם ר' יהודה שר"מ שולחן מנורה מוצבות ופרוכת מעכבים את הקרבן ולחכמים רק כיוור וכונו מעכבים את הקרבן, ור"א ור"י יוסי ג"מ חנינא אמרו שכל מה שכתוב נכח מעכב ושולחן שכתוב צלע אינו מעכב, ולר"י יונתן נכח מה שכתוב צלע מעכב.

דף י"א ר' שמואל בר נחמן סובר שגם מן שכתוב בו שימה מעכב ור"י חנינא מחלק שעבודות פנים מעכב בהם ועבודות חוץ אינו מעכב אם הם סתרים.

ר' חנינא אומר שהיתב שחצונות אצל הכהנים גדולים שהשקיעו בכבש של פרה ס' ככר זהב אף שהכבש הקדוש עדיין נמדד, אכלה סתם ובנו מחדש, ור"י עולא שאל את ר' מנא שכתוב שמעון הצדיק עשה ב' פרות והוציא הפרה השניה בכבש אחר, ולא היה בו שחץ ויצרך לומר שזה היה סלסול והיודור, בכבש היו יוצאים זיזים וכתלים שלא יוצאו הכהנים ראשם ויטמאו.

לר"ע לא מרויחים מהקדש ואם רצה למכור מפיסד משלו והשכר להקדיש, וכמו שבר זמנית הופקד אצלו אחר של יתומים, ושאל את ר' מנא אם יכול להרזיק בהם אמר לו אם אתה מוכן שכל ההפסד עלך והרוח של שניכם מותר, וכן עשה ר' חייא בר אדא במעות היתומים שהופקדו אצלו, ר' חייא בר יוסף ביאר כל המשנה כר"י ישמעאל שחיות הפירות השכר להקדש, ומותר נסכים זה סאה רביעית, שהולך לשקנו אותה ואח"כ כשקנה המקריב התיקרה, ולר"י יוחנן מותר הנסכים זה סאה רביעית ומותר הנסכים הוא גודש המביעה, ולחייב בר יוסף מובן מה שכתוב שר"י ור"י חנינה לא מודים בזה אך אם זה סאה רביעית כר"י יוחנן הרי כתוב בהמשך שכולם מודים בזה, ויש לבאר לר"י יוחנן שלא הודו בפירות לקצף המחיד, ויש לומר שימסור לציבור כמו אשה שעשתה כתונת לכהן, בירוצי יבש אם יש זבח אחר יקרבו עמו ואם לא יפסלו אותם בלינה.

משנה מותר לקטרת הפרישו ממנה שכר האומנים וחיללו אותה על שכר האומנים ואח"כ נתנוה לאומנים בשכרם וקנו אותה מהם מהתרומה החדשה, ואם החדש עדיין לא בא לוקחיה מהישנה.

גמרא לכאורה הקדש מתחלל על הקדש ור"י בר בידנא מבאר שמביא מעות ומחללן על הבנין **עמוד ב** ואח"כ סתרת קטורת וחיללן ונתון לאומנים בשכרם. **לר"ב** המעות הללו ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס ששם הבקיאים בעשית לחם הפנים והקטורת, ור"י שמואל בר' ציצק אומר שזה דוקא כשהיו יחייבים להם מעות מתחילה, ור"י אומר שגם ר' חייא בר' יוסי שמקיצים בהם את המזבח, ור"י בא בר כהן אומר שכתב בקיץ המזבח פשוט לר' חייא ולעיל בכלי שרת הוא הסתפק.

אם מיטס הקטורת בכלי חול לר"י יוסי בר חנינא פסולה שכתוב שיהיה שתייה קודש בעשייתה ולר"ב כשרה, ומה שכתוב קודש היה שתיבא מתרומת הלשכה, ונחלקו במחלוקת שמואל ור"י יוחנן לענין מקדיש נכסיו והיו בהם דברים ראויים לקרבנות ציבור, ור"י יוחנן העמיד בקטורת, שהאומן מביא אבטינס היה נוטל, ולשמואל מדובר אף במכתבת שעשו אותה כלי שרת קדוש, ולר"י דבר שכתוב בכלי שרת נפולו אף סובר שמואל שאם הותירו תמימים יפדו ולר"י יוחנן נפדים רק כפסולת המוקדשים, ולפי שמואל גם הותירו שעירים נפדים מן המזבח, ור"י יוחנן נפדים, ולר"י יוחנן ירעה, לרב שמואל בר' ציצק מקציים בהם הקיבוץ, ואף שאין חטאת קריבה לעולה לא קרבנות ציבור נקבעים רק בשחיטה ור"י חייא אומר שזה תנאי ב"ד שהמותר קרב עולה.

דף יב משנה המקדיש נכסיו והיו בהם דברים הראויים לקרבנות ציבור לר"ע נתנים לאומנים בשכרם, ולכן עזאי מפרשים מהם את שכר האומנים ונחלקים על מעות האומנים ונותנים בשכרם, ואח"כ קונים מהם מהתרומה החדשה, מי שהקדיש נכסיו ויש בה בהמה שראויה למזבח לר"א זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות לזבחי שלמים, והדמים ילכו לבדק הבית ולר"י יהושע הזכרים עצמם יקריבו עולות והנקבות לצרכי שלמים ובדמיהם יביא עולות, ושאר הנכסים לבדק הבית ור"ע אומר שדעת ר"א נראית יותר שהוא משווה את מדותיו ואילו ר"י יהושע חילק, ור"י פפיס אומר ששמעו במקדיש בפיורש כר"א, ובסתם כר"י יהושע המקדיש נכסיו והיו בהם דברים ראויים למזבח יינות שמנים ועופות ר"א סובר שימכרו לצרכי עולות המין ובדמיהם יביא עולות ושאר הנכסים לבק הבית.

גמרא לר"י יוחנן ראוי לקרבן ציבור הוא קטורת והיינו מה שנותנים לאומנים בשכרם, וכן עזאי סובר שהקדש לא מתחלל על מלאכה רק על מעות.

כתוב בכריתות שיש חומרה בבדק הבית שסתם הקדש לבדק הבית והוא חל על הכל ומועלים בגידות, ואין הנאתם לכהנים, ור"י חנינה אומר שזה כר"א במשנתו שסובר שסתם הקדש לבדק הבית וטעמו הוא שכתוב בפסוק איש כי יקדיש ביתו קדש לה' ובית דירה לבד נאמר קדם ואם המקדיש יגאל את ביתו, אלא מדובר שהקדש נכסיו וסתם הקדש לבק הבית.

לר' זעירי ר' חונא אומר בשם רב שנחלקו רק במקדיש נכסיו, אך אם הקדיש עדרו לכוי"ע הוא למיזבח ולר"י בא אמרו בשם רב שנחלקו במקדיש עדרו אך למקדיש נכסיו לכוי"ע הוא לבדק הבית, וקשה לדעת ר' בא שבהמה ודאי היא מוצבת, ויש לומר שכיון שהוא סתם ואמר הקדש, הוא התכוון לבדק הבית, לר"י יוחנן נחלקו גם במקדיש נכסיו וגם במקדיש עדרו.

ו' אבהו אמר בשיטת ר' יוחנן שקדשי בדק הבית שפדאם תמימים יצאו לחולין וכן מוכח במשנה שכתוב ולדן וחלבן מותר אחר פדונים, **עמוד ב** ור"י חזקיה דוחה ששם מדובר שפדאם תמימים ואח"כ קבלו מום, וכן יש משנה שולחן וחלבם של מה שהומם אחר הקדש אסורים אחר הפדון. ובשם ר' יוסה אומר שקדשי בדק הבית שפדו יוצאים לחולין, שאם לא כן איך חלו מתחילה קדשי מזבח על קדשי בדק הבית, ועל בעלי מומים חל קדשי מזבח לענין איסור גזיה ועודה,

המפריש נקבה לקושי ופסח ואשם, עושה תמורה ולר"י לעולה עושה תמורה, ולפסח ואשם לא עושה תמורה ור"י יוסי בר' יהודה אומר משמו שלעולה פסח ואשם אינו עושה תמורה, ור"יוחנן אומר שעטמו של ר"ש שמצאנו נקיבה שכשירה בעולת עוף, ור"י יוסי בר' יהודה סובר שאם בנינו אמר ר"ש שאשם אינו קדוש כשאני בו שנה ק"ו ששלא ברמי' לא היה קדוש, ור"י יוחנן אומר שר"י יהושע במשנה סובר כר"ש שנקיבה לעולה קדשה רק קדושת דמים, ואם קדוש בקדושת הגוף הם צריכים רעה.

רבי יוסי כר"ש בפסח כיון שמותרו בא שלמים, ורבי לא אומר שאינו סובר כמותו באשם, כיון שמותרו בא עולה שמותר פסח קרב הוא עצמו לשלמים, ואילו מותר אשם רק אחר רעה, ונחלקו שלתי"ק עושה תמורה כיוון שחל קדושת הגוף קריש לא חל קדושת הגוף.

ו' א' אמר בטעמו של ר' יהושע שכתוב איש כי יקריב לה' לעולה שהכל קרב לעולה, לרצונם תמים זכר ומבבקר לומדים אפילו נקיבות, ור"י יצחק שאל שכתוב זכר ומבד שני מרבים נקיבות, ויש לומר שכתוב תמים ונרבה בעלי מומין מבבקר אלא יש לחלק חילוק של שבת האורגים, שיותר שמעמל לרבות דבר ששקל למזבח.

ו' יוסי ביאר בטעמו של ר"א במשנה שמבבקר מעטטים עופות, ר' ירמיהו ור"י בון בר חייה ישבו ואמרו שר"י יוחנן ביאר בריש שנקיבה כשירה בעולת העוף ובעופות עצמם הוא אומר לשאר קדשי למיזבח,

דף יג ור"י יוסי אומר שמה שאי אפשר להקריב לא היא ולא דמיה קדושה רק דמים וכאן אין להקריב העוף כי כתוב בבקר ולא עופות ואי אפשר לפדות שאין לעוף פדיון לכן קדושו רק דמים.

אמרו הנזרים בשם ר' יוחנן וכן אמר ר' אייבו לפני ר' אילא בשם ר' יוחנן, שטעמו של ר"א שכתוב ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה והיינו אפילו טמאה ביחס לאותו שם קרבן, אך יש לדחות שאנמר בהם והעמיד והעריך וזה לא שייך דבר שקרב, ור"י יערי מבאר שכתוב ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה שמה שאינו ראוי לקרבן בשום מקום אינו עושה תמורה אך נקיבה ראויה להקרב במקום אחר, ושאלו ר' אבון ור"י בון שרובע ונרבע אינו ראויים להקריבה לא ובכ"ז עושים תמורה, ואמר ר' יערי שהוא התכוון לטמאה משם, אך קשה שכתוב עליה והעמיד והעריך.

משנה משערים הלשכה פעם בל' יום המקבל עליו לספק סולת ב' סאים בסלע והתיקרו עליו בסלע, וספק ד' ואם הוזלו יספק מהזול שיד הקדש על העליונה אם התלענה סולתו ואם החספס היין הספק מפסיד ומקבל מעותיו רק אחר רציו מוצב, **גמרא** ר"ש אומר שמיד מקבלים המעות מהם הכהנים זריזים ולא חוששים שיפסלו.

פרק אלו הן הממזנים

משנה הממונים שהיו במקדש הם: יוחנן בן פנחס על החותמות, אחיה על הנסכים, מתיה בן שמואל על הפייסות, פתחיה על הקנים, והוא מרדכי ונקרא פתחיה שהיה פותח דברים ודורשם וגם ידע ע' לשון, בן אחיה ממנה על חולי מעים, נחוניה היה חופר שחיין גבינה היה הכרוז, בן גבר על נעילת השערים, בן בבי על הפקיע, בן אריה על הצלצל, הגורגס בן לוי על השיי בית גרמו על לחם הפנים, בית אבטינס על הקטורת ואלעזר על הפרוכת, ופנחס המלביש.

גמרא נחלקו ר' חזקיה ורבנן על המשנה אם מנו הכשירים שבכל דור ועליהם נאמר זכר צדיק לברכה, ואם שמי שהיה באותו דור מנה מי שבודרו ועל כולם נאמר שם רשעים ירקבו ורק על בן קטין וחביריו נאמר זכר צדיק לברכה.

עמוד ב ר' יונה דרש שהפסוק לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל נאמר על ר"ע שתיקן מדרש ההלכות וההגדות, ויש אומרים שאנשי כנה"ג דרשו את זה ותיקנו כללים ופרטים בתורה.

ו' אבהו דרש הפסוק משפחת סופרים יושבי יעבץ, והכוונה שעושים התורה במספר כגון ה' לא יתרמו, ור"י דברים חייבים בחלה, ט"ו נשים פוטרות צרותיך, ל"ו צרותיך בתורה, י"ג דבר נאמר בבלת עוף טהור, ו' אבות נתיקן, אבות מלאכות מ' חסר ארת, וכן מה שכתוב עזרא הסופר שכמו שספר בדברי תורה כך ספר בדברי חכמים, ר' חגי אומר בשר ר' שמואל בר נחמן שהראשונים חרשו זרעו נכשו כסחו עדרו וקוצרו עמרו דשו וזרו בדרו וטנוהו הרקידו לשו ואפן, ולנו נשאר רק לאכול, ואמר בשם ר' זעירי שאם הראשונים כמלאכים או כבני אדם ואם הראשונים כבני אדם או כחמורים ואפילו לא כחמורים כל' פנחס בן יאיר שגנבו והיתה האלה הלסטים ג' ימים ולא טעמה כלום ונמלכו לחזירה של אמת אצלם, והוציאוהו חלץ לפתח ר' פנחס ונהקח אמר שפיתחו לעלובה שלא אכלה ג' ימים, ונתנו לה שעורים ולא אכלה אמרו לו שאינה אוכלת שלא אותם אם היא מתוקנת אמרו לו שכן, ושאל אם הפריש דמאי אמרו לא שלמדנו שהלוקח זרע לבהמה וקמח לעורות ושמן לאור פטור מדמאי, ומה להם מה נעשה לעלובה על עצמיהם על עצמה מאד, הרימו דמאי ואלכה.

גזיל כוחו של מרדכי שפוחת דברים ודורשם, ויודע בעי' לשון שסנהדרין ששנים מדברים בכל לשון והשאר שומעים היא ראיה, ואם ג' מדברים היא בינונית, ואם ש' ד' היא חכמה, וכך היה ביניהם בן עזאי בן זומא בן חזקיה ור"א בן מתיה.

רב חזקיה אומר שפעם יבשה א"י ולא מצאו עומר והגיע אלם שנתן ידו אחיה לכוון גגו ויד שניה לכוון צריפים, שאל פתחיה אם יש מקום ששמו גגות צריפים או צריפי גגות, הלכו לשם ומצאו, ופעם נשדפה כל התבואה ולא מצאו, ובא אלם אלא שנתן יד אחת על עינו ויד שניה על הסוכר של הדלת, ושאל פתחיה אם יש מקום ששמו עין סוכר או סוכר עין ומצאו שם, היו ג' נשים שהביא קניניה ואחת אמרה זו לעינתי ואחת אמרה לימתי ואחת אמרה לזבתי, וחשבו שהאומרת לעינתי שהיא שפעת דם כמעין, אמר פתחיה שהיא הסתכה בעין שלה, ומביאה לדרה, והאומרת לימתי חשבו שכונותה שהיא שפעה כי אם אמר פתחיה שהיא הסתכה בים, והאומר לזבתי חשבו שכונותה לזיבה ממש אמר להם שכתוב שבת זבא ליטול בנה.

היה מצוי בכונתיה חולי מעים שהלכו יחפיע על הרצפה ואכלו בשר ומים, ובן אחיה ידע איזה יין טוב למעים ומה אינו טוב להם.